

Asia: VN/24783/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Pariisin pöytäkirjan täydentämisestä Suomen tasavallan hallituksen sekä Naton operaatioportaan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojohtoportaan johtoesikunnan välillä tehdystä sopimuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom kiittää mahdollisuudesta lausua Pariisin pöytäkirjan täydentämistä koskevan Supplementary Agreement -sopimuksen voimaansaantoa koskevasta hallituksen esityksestä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Suomi on osana Natoon liittymisen prosessia liittynyt Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehtyyn sopimukseen (Nato SOFA) ja Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettujen kansainvälisten sotilasesikuntien asemasta tehtyyn pöytäkirjaan (Pariisin pöytäkirja). Pariisin pöytäkirjan mukaan pöytäkirjaa voidaan täydentää vastaanottajavaltion ja strategisen johtoesikunnan kahdenvälisellä sopimuksella (SA-sopimus/täydentävä sopimus, jäljempänä myös "sopimus").

SA-sopimukseen sisältyy Pariisin pöytäkirjan ulkopuolisia, kokonaan uusia määräyksiä muun muassa televiestinnästä. Täydentävällä sopimuksella mahdollistetaan Naton kansainvälisten sotilasesikuntien ja -organisaatioiden tehokas toiminta. Täydentävä sopimus soveltuu yleisesti kaikkiin niihin Suomessa toimiviin Naton kansainvälisiin sotilasesikuntiin (jäljempänä myös liittokunnan esikunta) ja muihin sotilasorganisaatioihin, kuten Naton osaamiskeskuksiin, joihin sovelletaan Pariisin pöytäkirjaa. Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi sopimuksesta johtuvat muutokset muun muassa maa-asemista ja eräistä tutkista annettuun lakiin (96/2023) (jäljempänä myös "maa-asemalaki").

SA-sopimuksen 24 artikla koskee kirjeenvaihtoa ja viestintää. Liikenne- ja viestintävirasto pitää kannatettavana artiklan 1 kohdan lähtökohtaa, jonka mukaan liittokunnan esikunnan on hankittava

viestintäverkkojen palvelut niitä tarjoavilta operaattoreilta omakustanteisesti kaupallisesti sovittujen ehtojen mukaisesti, mikä vastaa myös Suomen viranomaisten (ml. Puolustusvoimat) käytäntöjä. Vastaava periaate sisältyy artiklan 2 kohtaan siltä osin, kuin kyse on yksityisistä palveluntarjoajista. Virasto pitää tärkeänä artiklan 3 kohdassa todettua siitä, että muun muassa kiinteiden verkkojen, matkapuhelinverkkojen ja satelliittiyhteyksillä toimivien puhelinjärjestelmien ja muiden tieto- ja viestintäjärjestelmien palveluiden perustaminen ja käytävissä pitäminen edellyttää koordinoimista Suomen kanssa. Koordinoinnilla varmistetaan, ettei edellä mainituista toiminnoista aiheudu esimerkiksi radioliikenteen häiriötä tai muuta vastaavaa haittaa Suomessa. Edelleen virasto pitää tärkeänä artiklan 4 kohdassa tehtyä rajausta sen osalta, missä tilanteissa liittokunnan esikunta saa valvoa suojatun ja salatun viestinnän verkkoja ja järjestelmiä. Rajauksen myötä liittokunnan esikunnalle ei anneta oikeutta valvoa yleisiä viestintäverkkoja.

Sopimuksen 25 artikla koskee televiestintäpalveluja. Artiklan 1 kohdassa viitataan Suomen toimivaltaisen viranomaisen kanssa erikseen tehtäviin järjestelyihin ja artiklan 2 kohdassa liittokunnan esikunnan toimenpiteiden ennakkolliseen yhteensovittamiseen edellä mainitun viranomaisen kanssa. Lisäksi kohdassa 2 todetaan, että Suomi vastaa taajuusspektrin hallinnasta ja että Suomen viranomaiset vahvistavat liittokunnan esikunnan käyttämät taajuudet ja niiden parametrit. Liikenne- ja viestintävirasto painottaa tällaisen sopimuksen mukaisen ennakkollisen koordinoinnin tärkeyttä ottaen huomioon, että se vastaa Suomessa radiotaajuuksien teknisestä hallinnoinnista sisältäen taajuuksien osoittamisen eri käyttötarkoituksiin, taajuussuunnittelun, radiolupien myöntämisen, taajuuksien valvonnan sekä radiohäiriöiden selvittämisen ja poistamisen. Ennakollinen koordinointi varmistaa sen, että yhteiskunnan kannalta kriittiset taajuudet toimivat ja ovat saatavilla myös häiriö- ja poikkeusoloissa. Artiklan 4 kohdan mukaan liittokunnan esikuntaa kohdeltaisiin siviilipalvelujen ja -järjestelmien käyttöön annettujen taajuuksien käytön osalta vastaavasti kuin Suomen puolustusvoimia. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että siviilitaajuuksien sekä sotilas- ja siviilikäyttöön osoitettujen yhteiskäyttötaajuuksien käyttäminen edellyttäisi Liikenne- ja viestintäviraston myöntämää radiolupaa. Viraston näkemyksen mukaan tämä on kannatettava periaate ja edellytys sille, että virasto voi sille säädettyjen tehtävien mukaisesti varmistaa yhteiskunnan kriittisten taajuuksien toimivuuden. Virasto kannattaa myös ns. yhden luukun/asiakkaan mallia, jonka mukaan liittokunnan esikunta asioi taajuus- ja lupa-asioissa Puolustusvoimien kanssa, joka edelleen asioi Liikenne- ja viestintäviraston kanssa.

Sopimuksen artiklan 25 mukaan liittokunnan esikuntia koskevat yleisesti ottaen vastaavat poikkeukset kuin Suomen puolustusvoimia. Tällä sopimukseen sisällytetyllä periaatteella mahdollistetaan Naton kansainvälisten sotilasesikuntien ja -organisaatioiden tehokas toiminta. Edellä mainittu artikla edellyttää muutoksia maa-aseamista ja eräistä tutkista annettuun lakiin sen osalta, miten Naton kansainvälisten sotilasesikuntien harjoittamaa maa-aseama- tai tutkatoimintaa säännellään. Virasto kannattaa maa-aseimalakiin ehdotettuja muutoksia (3 ja 13 §:t) ja katsoo, että nämä osaltaan mahdollistavat Naton kansainvälisten sotilasesikuntien ja -organisaatioiden tehokasta toimintaa Suomessa ja toisaalta vastaavat niitä periaatteita, joihin Suomi on sitoutunut Natoon liittyessään. Virasto pitää tarkoituksenmukaisena maa-aseimalain muuttamisen myös siltä osin, kuin se on tarpeen Pohjois-Atlantin liiton sopimuksen ja sen jäsenvaltioiden välillä niiden joukkojen asemasta tehdyn sopimuksen (NATO SOFA) sekä Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen välillä puolustusyhteistyöstä tehdyn sopimuksen (DCA) huomioimiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto pyytää kiinnittämään huomiota työ- ja elinkeinoministeriön hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi avaruustoiminnasta annetun lain sekä maa-aseamista ja eräistä tutkista annetun lain muuttamisesta (VN/9441/2025, Hankenumero TEM041:00/2025) ja erityisesti maa-aseimalakiin ehdotettavaan 17 a §:ään, joka koskee seuraamusmaksua. Viraston käsityksen mukaan seuraamusmaksupykälää ei esitetä sovellettavaksi viranomaisten (mukaan lukien Puolustusvoimien) harjoittamaan maa-aseματοimintaan eikä sitä tulisi siten soveltaa myöskään liittokunnan esikuntien, Suomessa olevien Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenvaltioiden joukkojen tai puolustusyhteistyösopimuksessa tarkoitettujen USA:n joukkojen harjoittamaan maa-aseματοimintaan. Virasto pyytää puolustusministeriötä huomioimaan edellä mainitun yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa parhaaksi katsomallaan tavalla.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Lamminen Helena
Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)

Lamminen Helena
Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)